

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

Коптєва Г.М., Турієва А.Я.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Побудова адаптованої до умов кожної держави системи оподаткування доходів фізичних осіб має важливе значення, адже вона є однією з найбільш пріоритетних і впливових у плані наповнення бюджету, а група платників податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) є найчисельнішою. В міжнародній практиці виокремлюють три типи систем оподаткування доходів фізичних осіб: подвійний прибутковий податок, комплексна система оподаткування, плоский прибутковий податок.

Особливість європейської системи оподаткування полягає в тому, що її утворюють на основі прогресивної шкали. Наприклад, у Франції доходи поділяються на 8 категорій, кожна з яких має свою методику розрахунку (від 5,5% до 75% при доході сім'ї 1 000 000 євро і більше), пільги і відрахування. У Німеччині початкова ставка ПДФО – 0% на доходи, менші за \$9 тис., з доходів на суму від \$9 тис. до \$11,5 тис. стягується 2,56% податку. У Великобританії неоподатковуваний мінімум за рік становить 2790 фунтів стерлінгів, а податкові ставки – 20%, 40% і 45%. У Швеції резиденти зобов'язані сплачувати податок з усіх доходів, починаючи з 45 тис. євро на рік за прогресивною шкалою, загальна максимальна ставка становить 56,9%. У Норвегії резиденти сплачують національний і місцевий податок з усіх доходів. ПДФО з річної заробітної плати обчислюється за ставкою 9,5%, якщо дохід – від 220 501 до 248 500 норвезьких крон. Отже, у більшості країн Європи ПДФО належить до місцевих податків, його ставки регулюють місцеві органи самоврядування. Під час сплати ПДФО в Україні та в країнах ЄС виникає чимало проблем, які здійснюють вплив на соціально-економічний розвиток країни (табл.1).

Таблиця 1 - Проблеми оподаткування доходів фізичних осіб в Україні та в країнах ЄС

Україна	Країни ЄС
1. Не досить повна база оподаткування. 2. Негнучкість національної системи оподаткування та її низька ефективність. 3. Відсутність прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб. 4. Високий рівень корупції в сфері оподаткування. 5. Загальноприйнята практика ухилення від сплати податку на доходи фізичних осіб. 6. Практично відсутня практика впровадження заходів щодо легалізації доходів громадян у тіньовому секторі економіки.	1. За високих доходів фізичної особи рівень оподаткування високий (наприклад, до 75% у Франції, до 56,9% у Швеції). 2. Жорсткий рівень адміністрування та контролю за оподаткуванням. 3. Більшість країн ЄС стягують податок з абсолютно всіх доходів, отриманих в країні або за її межами (Швеція, Італія). 4. Стандартні податкові ставки в деяких європейських країнах не завжди застосовуються до іноземців, що мають вид на проживання.

Таким чином, кожна країна формує індивідуальну систему оподаткування доходів населення з визначеними законодавством елементами податку.